

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Мария Иванова Желева – член на научното жури в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ по „Публично право“ в област на висшето образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6. Право“, обявен за нуждите на Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора по обява, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 99 от 13.12.2022 г.

1. Информация за конкурса и кандидата

Конкурсът за заемане на академична длъжност „доцент“ по „Публично право“ в област на висшето образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.6. Право“, е обявен за нуждите на Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора по обява, обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 99 от 13.12.2022 г., съгласно решение на Факултетния съвет на Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора. Спазени са всички нормативни изисквания при провеждането на конкурса. Със Заповед № 525 / 21.02.2023 г. на Ректора на Тракийския университет – Стара Загора съм определена за външен член на научното жури за провеждане на конкурса. На заседание на научното жури за провеждане на конкурса, проведено на 27.02.2023 г., съм определена да изготвя становище, което представям.

В конкурса д-р Петър Радославов Илиев е единствен кандидат. Подал е в срок изискуемите документи за участие в конкурса. Д-р Петър Радославов Илиев основателно е допуснат до участие в конкурса, тъй като той е изпълнил всички национални минимални изисквания (и дори ги надхвърля) за заемане на академичната длъжност „доцент“, представените документи съответстват на приложимите нормативни изисквания и са придружени с доказателствен материал.

Кандидатът Петър Радославов Илиев е магистър по специалността „Право“ и има професионална квалификация „юрист“ от 2003 г. (Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет). Изключително впечатляващо е, че Петър Илиев е завършил висшето си юридическо образование с пълно отличие (Отличен 6.00), като дипломата му е с успех от курса на обучение: Отличен 6.00 и с успех от държавните изпити: Отличен 6.00 и е първенец на випуска. Петър Илиев има редица специализации, отново завършени с пълно отличие (Отличен 6.00): специализация по „Правораздаване“, завършена с пълно отличие; специализация по „Публична администрация“, завършена с пълно отличие; специализация по „Международно право и международни отношения“, завършена с пълно отличие. Наред с горепосочените специализации кандидатът има още и специализация по „Общо право“ (Common Law) в Бъкингамския университет (Великобритания).

Петър Илиев е придобил докторската си степен по Право (Конституционно право) със защитен дисертационен труд на тема „Законодателният процес в Република България“, дата на защита: 01.10.2012 г. в Софийския университет „Свети Климент Охридски“, Юридически факултет.

Петър Илиев е дългогодишен университетски преподавател със солиден преподавателски опит, като от 2006 до 2021 г. последователно е заемал щатните академични длъжности „асистент“, „старши асистент“ и „главен асистент“ в Юридическия факултет на Софийския университет „Свети Климент Охридски“, където е преподавал публичноправните учебни дисциплини: „Конституционно право“, „Организация на правозащитните институции“ и „Правата на човека в юриспруденцията на българските съдилища“. Петър Илиев е хоноруван преподавател по правни науки в Университета по библиотекознание и информационни технологии и в Тракийския университет – Стара Загора. Същевременно кандидатът е участвал и в множество национални и международни научни конференции и други научни събития, посветени на актуални въпроси от областта на публичното право. Като се има предвид

горепосоченото, категорично смятам, че кандидатът е преподавател на високо академично ниво и има необходимите знания и опит за заемане на академичната длъжност „доцент“, за която е обявен конкурсът.

Богатият опит на кандидата, придобит в практиката, е много ценен и е в помощ при извършването на научните му изследвания и преподавателската му дейност, като същевременно научните му знания и преподавателските му умения са от голяма полза при изпълнението на практическите му юридически дейности. Д-р Петър Илиев има впечатляваща професионална кариера и в други области, както и в междудържавните отношения, включително в дипломатическите и консулските отношения. Той е представител на Дипломатическия корпус, акредитиран в Република България; Почетен консул на Барбадос и ръководител на Консулството на Барбадос в Република България; член на Асоциацията на Почетните консули в България, която е пълноправен член на Световната федерация на консулите (FICAC) – престижна и призната от ООН организация на консули от цял свят; председател на управителния съвет на Българска икономическа камара; председател на управителния съвет на Канадско-българска търговска камара; председател на Карибско-българския бизнес клуб. Заемал е и длъжността на заместник-председател на Британско-българска търговска камара. Солидно доказателство за успехите на д-р Петър Илиев в практиката е фактът, че той е носител на забележителни отличия в адвокатската дейност, които са му връчени на „Националните награди за правосъдие“: носител на престижното отличие „Адвокат на годината“; управител на Адвокатско дружество „Илиев и партньори“, което е носител на авторитетното отличие „Адвокатска кантора на годината“; лауреат на отличието „Адвокат Филантроп на годината“.

Всички тези факти сочат съществени, възходящи и дългогодишни постижения на кандидата в учебно-преподавателската, научно-изследователската, международната и практическата юридическа дейност.

2. Информация за научните трудове, включени и представени за участие в конкурса и конкретна оценка на научните и научно-приложните резултати и приноси на монографичния труд и на другите научни трудове на кандидата

За участие в конкурса кандидатът Петър Радославов Илиев представя оригинален хабилизационен *Научен труд № 1: Монографията „Принципи на организация и дейност на съдебната власт в българската правова държава“*, ISBN 978-619-7295-21-4, София, издателство РА „Евромедия“ ООД, 2023 г.; *Научен труд № 2: Висш съдебен съвет – структура, състав, организация и правомощия*. – В: Конституционни изследвания 2016 г. 70 години република, ISBN 978-954-07-4556-5, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018 г., 98-125; *Научен труд № 3: Съдебната власт в конфигурацията на разделението на властите*. – В: Конституционни изследвания 2014-2015 г. 25 години демократична трансформация в Република България, ISBN 978-954-07-4298-4, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017 г., 395-417; *Научен труд № 4: Адвокатурата като институционална гаранция за основните права*. – В: Конституционни изследвания 2012-2013 г. Конституционна правна защита на основните права и свободи, ISBN 978-954-07-3786-7, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014 г., 275-305; *Научен труд № 5: Конституционна правна аспекти на правото на собственост в контекста на юриспруденцията на българския Конституционен съд*. – В: Конституционни изследвания 2012-2013 г. Конституционна правна защита на основните права и свободи, ISBN 978-954-07-3786-7, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014 г., 85-130; *Научен труд № 6: Constitutional Foundations of National Security*. – In: Modern Dimensions in European Education and Research Area, ISSN 2367-7988, Volume 10/2022, Academic Publisher “Za bukвите – O pismeneh”. University of Library Studies and Information Technologies, 2022 г., 212-219 (*Конституционни основи на националната сигурност* – В: Съвременни измерения на европейското образователно и научно пространство, ISSN 2367-7988, Том 10/2022, академично издателство „За буквите – О Писменехъ“, Университет по библиотекознание и информационни технологии, 2022 г., 212-219); *Научен труд № 7: Ратификационните правомощия на Народното събрание и международните договори в контекста на юриспруденцията на Конституцията*

съд на Република България. – В: Конституционни изследвания 2014-2015 г. 25 години демократична трансформация в Република България, ISBN 978-954-07-4298-4, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2017 г., 134-143; *Научен труд № 8: Правна същност на решенията на Народното събрание*. – Общество и право, ISSN 0204-85-23, бр. 2/2015, издание на Съюза на юристите в България, София, 2015, 17-26; *Научен труд № 9: Предложения за рационализация на българския модел за разпределение на нормотворческите функции между парламента и правителството*. – В: Theo Noster, Сборник в памет на гл. ас. Теодор Пиперков, ISBN 978-954-07-3801-7, София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2014 г., 290-307; *Научен труд № 10: Фактори за нарушаване на компетентността и видове нарушения. Правни средства за отстраняване на последиците от нарушенията на компетентността*. – Норма, ISSN 1314-5126, бр. 7/2014 г., София, издателство „Сиела Норма“, 2014 г., 70-78; *Научен труд № 11: Конституционни основи на икономическата система и собствеността по Търновската конституция*. – Сборник „135 години от приемането на Търновската конституция“, ISBN 978-954-730-891-6, във връзка с научната конференция, посветена на 135-ата годишнина от приемането на Търновската конституция, организирана от Народното събрание на Република България, Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ (15.04.2014 г.). София, издателство „Сибир“, 2014 г., 312-320; *Научен труд № 12: Правомощия на Народното събрание в сферата на отбраната*. – Общество и право, ISSN 0204-85-23, бр. 8/2013, издание на Съюза на юристите в България, София, Издателска къща „Феней“, 2013 г., 29-45; *Научен труд № 13: Свободата на религията и вероизповеданията в конституционноправната теория и в юриспруденцията на Конституционния съд на Република България*. – Норма, ISSN 1314-5126, бр. 8/2013, София, издателство „Сиела Норма“, 2013 г., 72-85.

Представените научни трудове продължават, надграждат и доразвиват научните публичноправни интереси на кандидата и всички те са в областта на публичното право. Очевидни са задълбочените и систематични познания на кандидата и това е една от предпоставките той успешно да обосновава и аргументира своите тези и изводи и да формулира и предложения *de lege ferenda* и препоръки за промени и усъвършенстване на нормотворческата и правоприложна практика. Научните трудове, с които кандидатът участва в конкурса, по количество и качества отговарят и дори надхвърлят изискванията на закона. Всички научни трудове на кандидата имат като своя отличителна особеност цялостен, задълбочен и завършен анализ и способност да се аргументират и формулират съществени и конкретни решения за целите на промени и усъвършенстване на нормативната уредба и съдебната практика. Изразявам съгласие с посочените от кандидата оригинални научни приноси в Справката за оригиналните научни приноси в научните трудове и ще акцентирам само на някои от тях.

Между научните трудове на кандидата специално място заема представената от него монография **„Принципи на организация и дейност на съдебната власт в българската правова държава“**, която е оригинален научен труд, съдържащ важни и ценни научни приноси и разглеждащ актуални и значими въпроси. Предметът на монографичното изследване е широкообхванат и многопластов и има публичноправен характер. Направена е систематизация и задълбочен анализ на всички важни принципи на организация и дейност на съдебната власт в контекста на техните връзки и взаимодействия с важните аспекти и измерения на българската правова държава. Принципите са класифицирани в две големи групи – първични (оригинерни) и вторични (производни) и са формулирани критериите за това разделение. Обосновани и разгледани са принципите на организация и дейност на съдебната власт както в светлината на техните взаимни връзки, така и от гледна точка на принципите и ценностите на българската правова държава.

Формулирани и анализирани са разграниченията между съдебната власт и другите власти в светлината на конституционния принцип на правовата държава. Изследвано е правозащитното предназначение и юридическата същност на съдебната власт и нейното взаимодействие с елементите на демократичната и правова държава. Изяснени са същностните черти и особености на организацията и дейността на съдебната власт в контекста на българската правова държава. Разгледани са аспектите на правната същност на правораздаването в българския конституционен

модел и корелациите им с конституционния принцип на правовата държава. Направен е изводът, че водещата функция на съда е правораздавателната, която е една от основните функции по упражняването на държавната власт и е формулирана научната теза, че съдебната власт осъществява правораздавателната (правосъдната) функция на държавата и от това произтича необходимостта от гаранции за нейната независимост. От публичноправна гледна точка е направен анализ на принципа на правовата държава в българския модел на държавно управление и са изяснени неговите връзки и взаимодействия с принципите на организация и дейност на съдебната власт в Република България.

Структурата на монографията включва увод, четири глави, състоящи се от параграфи и заключение. Към нея има съдържание и библиографска справка, съдържаща посочена литература на български език и литература на чужди езици. Има и множество бележки под линия и коректни цитирания.

Научните приноси на монографията са съществени и ценни за българските публичноправни науки. Осъществен е широкообхванат преглед и задълбочен анализ на юриспруденцията на Конституционния съд и съдебната практика, и на тази база са формулирани предложения *de lege ferenda* за разумни промени в нормативната уредба, регулираща организацията и дейността на съдебната власт. Убедено смятам, че в българската правна наука представеният хабилитационен труд е първата монография, която всеобхватно и пълно изследва, анализира и систематизира всички значими принципи на организация и дейност на съдебната власт в контекста на техните съотношения и корелации с важните елементи, аспекти и измерения (материални и формални) на българската правова държава. Монографията действително надгражда и доразвива съществуващото научно знание (теория и практика) по разглежданата правна материя. Смятам за вярно разбирането, че обсъдените научни въпроси наистина имат комплексен и интердисциплинарен характер с ясно изразен публичноправен фокус, поради което при изследването на проблематиката са приложени важни познания от различни области на правото и се вижда способност за комплексност при представянето и анализа на разработваните въпроси.

Безспорно е разбирането, че използваният в монографията научен подход на представяне и критичен анализ на най-съществените в разглежданата материя решения на Конституционния съд, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, българските съдилища, Съда на Европейския съюз, Европейския съд по правата на човека чрез инструментите на проучвания на конкретни казуси показва ясно и точно практическата полезност на формулираните тези, изводи и заключения. Последните наистина представляват солидна база за обосноваване в труда препоръки и предложения *de lege ferenda* за съответни изменения и допълнения в действащата нормативна уредба и подобряване на съдебната практика и юриспруденцията на Конституционния съд. Детайлният, завършен и критичен преглед и обсъждане на релевантната юриспруденция на Конституционния съд, българските съдилища, Съда на Европейския съюз и Европейския съд по правата на човека прави монографичния труд полезен за практикуващите юристи.

Много важна е формулираната научна теза, че организацията и дейността на съдебната власт в Република България се основава на определени принципи, които са достижение на конституционната, демократична и правова държава и имат пряка връзка и взаимодействие с нейните особености, аспекти и ценности. Съществен научен принос е обосноваването на тезата, че първичните (оригинерни) принципи на организация и дейност на съдебната власт имат базово и основополагащо значение и висока степен на правна абстракция и стабилност, а вторичните (производни) принципи произлизат от първичните и са тяхно доразвитие, проявление и конкретизация. Монографията установява следната важна закономерност – принципите на организация и дейност на съдебната власт укрепват и обезпечават принципите и ценностите на правовата държава, а от друга страна – принципите и ценностите на правовата държава изпълняват ролята на гаранционни механизми, осигуряващи принципите на организация и дейност на съдебната власт, както и пълноценното и ефективно осъществяване на нейните функции и правомощия.

Отделно от горепосочения монографичен научен труд, кандидатът е представил и други научни трудове (студии и статии), които са посветени на актуални и значими въпроси от областта на публичното право и във всеки един от тези трудове авторът убедително обосновава и аргументира своите научни тези, изводи и мнения по разглежданите проблеми.

Научният труд „Висш съдебен съвет – структура, състав, организация и правомощия“ систематично разглежда значимите юридически специфики, елементи и аспекти на структурата, състава, организацията и правомощията на Висшия съдебен съвет в качеството му на висш административен и кадрови орган на съдебната власт, като са обсъдени особеностите на реда на дейност на комисиите, избирани от ВСС и подпомагащи дейността му.

Научният труд „Съдебната власт в конфигурацията на разделението на властите“ изследва особеностите на същността, предназначението и ролята на съдебната власт като третата основна функция и система в класическата триада на разделението на властите и разграниченията между съдебната власт и другите власти, като е формулиран изводът, че правозащитната дейност на съдилищата се отличава фундаментално от тази на прокуратурата и следствените органи и това е така, защото правната защита, давана от подсистемата на съдебните органи, има най-голям правен интензитет и най-висок правен ефект, а способите, прилагани от съдилищата, също се характеризират с изключително висока степен на правно въздействие.

Научният труд „Адвокатурата като институционална гаранция за основните права“, изследва основните принципи при упражняването на адвокатската професия и публичноправните аспекти и особености на адвокатурата. Обоснован е важният извод, че адвокатурата по своята същност е конституционна и правозащитна институция, а нейната дейност е конституционна дейност, като задълбочено са анализирани всички важни аспекти на конституционната и съдебната юриспруденция в тази сфера.

Научният труд „Конституционноправни аспекти на правото на собственост в контекста на юриспруденцията на българския Конституционен съд“ изследва подробно и задълбочено всички значими конституционноправни аспекти на правото на собственост в контекста на релевантните решения на Конституционния съд на Република България. Има надграждане и обогатяване на съществуващото научно знание по разглежданата проблематика в светлината на натрупаната през годините конституционна юриспруденция, като са представени противоречията и са обосновани принципни тези, изводи и заключения, които може да бъдат добра основа за преодоляването на проблемите и възстановяването на хармоничната линия във вижданията на Народното събрание и разбиранията на Конституционния съд за конституционноправните аспекти на правото на собственост. Обоснован е изводът, че противоречията в юриспруденцията на Конституционния съд понякога засягат конституционните основи на икономическата система на Република България, устоите на частната собственост и принципите на свободната пазарна икономика.

Научният труд Constitutional Foundations of National Security („Конституционни основи на националната сигурност“) през призмата на конституционната юриспруденция и публичноправната теория изследва, систематизира и изяснява аспектите и особеностите на конституционните основи на националната сигурност в нейното правно битие на конституционен принцип и конституционна ценност, както и разглежда връзките и взаимодействията между националната сигурност и други основополагащи конституционни принципи и ценности. Направен е изводът, че от една страна, това доказва по безспорен и категоричен начин органичната и функционална връзка между националната сигурност и конституционното право.

Научният труд „Ратификационните правомощия на Народното събрание и международните договори в контекста на юриспруденцията на Конституционния съд на Република България“ изследва видовете международни договори, които задължително подлежат на ратифициране или на денонсиране със закон; дефиницията за „международен договор“ в юриспруденцията на Конституционния съд; въпросите за същността на ратификационния закон като закон във формален смисъл.

длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Публично право) в Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора. Въз основа на становището ми и изразената в него положителна оценка за горепосочените дейности и трудове на кандидата, убедено ще гласувам „ЗА“ предлагането му за избор от Факултетния съвет на Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора за заемането на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 Право (Публично право), в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, в Стопанския факултет на Тракийския университет – Стара Загора.

9 април 2023 г.

Заличено!

Член на научното жури по конкурса:

(доц. д-р Мария Желева)